

Toespraak Dag van het Heilig Kruis 14 september 2025

Wat een prachtige Dag van het Heilig Kruis in Heeten! Samen met deze geweldige vrijwilligers die vandaag voor het eerst de parochie-plaquette hebben ontvangen! Oók ik feliciteer jullie van harte, namens de hele parochie! En dank jullie voor jullie grote toewijding en inzet ... eigenlijk dank ik jullie voor wie jullie zijn. We zijn supertrots op jullie!

En in jullie dank ik ook al die vele, vele honderden andere vrijwilligers die actief zijn in de geloofsgemeenschappen, actief zijn voor hun medemensen in de parochie. Zonder jullie allen is er geen gemeenschap! Wij zijn met elkaar sámen de parochie Heilig Kruis. En er is geen Kruis als er niet zówel een verticale áls een horizontale as is ... de verbinding met God en tussen de mensen.

Tenslotte wil ik graag speciaal de vrijwilligers bedanken van het locatie-overleg en de geloofsgemeenschap Heeten. Zij hebben zich bereid verklaard om, na Luttenberg vorig jaar, déze keer de Dag van het Heilig Kruis te organiseren en kregen er het afscheid van de pastoor zómaar bij. Ik weet dat er keihard is gewerkt. Geweldig hoe jullie in een hele fijne samenwerking alles geregeld en gedaan hebben. Complimenten daarvoor en onze grote, grote dank!

Tsja ... dan nu aandacht voor de pastoor en diens afscheid van de parochie. Monseigneur, beste Ronald, je vindt het goed dat ik je vanmorgen tutoyeer.

Op 8 mei was ik erg enthousiast over de uitverkiezing van paus Leo XIV. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat ik daar twee maanden later ... *op 7 juli* ... even iets genuanceerder over ben gaan denken ... Jij bent, Ronald, die dag door de paus benoemd tot bisschop van Groningen-Leeuwarden. Een enorme eer ... en ik was oprecht blij voor jou ... maar iets minder blij voor onze parochie. Tot dat enkele dagen later zuster Bernadette tegen mij zei dat zij de pauselijke benoeming als *“een geschenk van God aan Groningen”* beschouwt. Die prachtige woorden stemden tot nadenken ... als wij Ronald nu als *“geschenk van God”* aan Groningen doorgeven, moeten wij dan niet heel erg blij en dankbaar zijn dat wij als parochie dat geschenk al in november 2017 hebben mogen uitpakken ... en daar al die tijd van hebben kunnen genieten Er is dus, bedacht ik mij, geen reden voor parochiële zelfzuchtigheid ...

We weten bovendien inmiddels ... en daar heb jij ook belangrijk toe bijgedragen ... dat we er al heel snel iets moois voor terugkrijgen ... en daar zijn we ook dankbaar voor!

Beste Ronald, jij bent bijna acht jaar onze pastoor geweest. En dat was je met hart en ziel. Je bent -oneerbiedig gezegd- een vat boordevol energie ... Ik heb je het laatste anderhalf jaar wat beter leren kennen en heb me veelvuldig afgevraagd hoe je het allemaal voor elkaar kreeg ... pastoor in drie parochies én bisschoppelijk vicaris met tal van verplichtingen in Utrecht én voorzitter van de diocesane werkgroep bedevaarten en vaak hoofdalmoezenier én etc. etc. ... Aan de andere kant dacht ik dan ook ... stel nou dat je maar één parochie zou hebben ... *och, arme parochie* ... ik denk dat jij je al snel zou gaan vervelen. Ik sta stil bij enkele aspecten die jou zó kenmerken.

Je bent in de eerste plaats de pastoor die de Eucharistieviering en andere vieringen centraal stelt, devoot en uitstekend voorbereid ... van de priesterzaterdag tot de lichte carnavalsviering en het Kevelaerlof, altijd wist jij met een passend woord en de juiste toon vanuit die specifieke setting een verbinding te maken met het Evangelie, de Eucharistie, de Mariaverering ... Je bent daarin gevoelig voor decorum. In de Rooms-Katholieke kerk gaat het immers niet alleen om het Woord, het luisteren. Bij ons worden álle zintuigen aan het werk gezet ... tot en met het zesde zintuig ... de beleving van het sacrale, de spiritualiteit en mystiek. Jij besteedt daar veel aandacht aan ...

Dat geldt evenzo voor de talloze bedevaarten die jij als grote roerganger hebt georganiseerd. Jij bent een fanatieke bedevaartganger, een echte pelgrim. Het is daarom ook niet verwonderlijk dat jij 'pelgrims van hoop' ... *maar dan in het latijn* ... als jouw bisschopsspreuk hebt genomen. Ook bij de bedevaarten gaat het heel sterk om devotie, tradities, mystiek, om heling en vooral verbinding, verticaal, en zeker ook horizontaal ... Want als eenmaal het kazuifel is afgelegd, is er ruim tijd voor informeel contact met de mede-pelgrims, tijdens de maaltijd en met een alcoholvrij pilsje op het terras ... dan met iets minder aandacht voor decorum ... Je begrijpt, ik ben dan weliswaar nog nooit met jou op bedevaart geweest, ik heb er inmiddels wél al veel over gehoord. Ik vind vooral de verhalen over jouw bedevaarten in Echternach op Pinksterdinsdag fascinerend. Want ik ken jou toch niet echt als sporter ... *verre van dat zelfs* ... maar jouw energieke sprongen tijdens de springprocessie spreken tot de verbeelding ...

Een belangrijke andere kwaliteit van jou is dat je je ogenschijnlijk heel gemakkelijk beweegt in zeer uiteenlopende kringen ... op het éne moment ben je de vicaris, onderdeel van de bisschopstaf, op het andere moment de dorpspastoor ... *het lijkt dan alsof je zo uit het Rijke Roomse Leven bent weggelopen* ... Ondanks de agenda die overliep, nam jij ná de vieringen de tijd om koffie te drinken en met gelovigen te spreken. Vooral na ontmoetingsvieringen door de week. Daar genoot je zichtbaar van en overigens ook hoorbaar ... Hoe vaak heb jij niet het '*lang zal ze leven*' ingezet, om je vervolgens op het taartje te storten ... Jouw enthousiaste stemgeluid was onmiskenbaar ... Je sprak ook letterlijk de taal van de mensen hier, het Nedersaksisch, de streektaal die jou zó dierbaar is. Jij kon daarmee heel makkelijk verbinding maken. Je hebt daarom, samen met een predikant, jarenlang voor RTV Oost de oecumenische Kerstviering in het Nedersaksisch verzorgd. Je genoot ook van carnaval en van Stoppelhaene, het dorsen, samen met de dominee en de burgemeester, de laatste keer óók met de imam erbij. Dat zijn tradities waar jij groot belang aan hecht, omdat die identiteit geven aan deze streek, waar in de volkscultuur de christelijke presentie nog steeds zichtbaar en voelbaar is.

Niet alleen bij de Kerstviering in de streektaal werkte je graag met een dominee samen ... dat deed je ook lokaal, in de Raad van Kerken. Je bent daar lang voorzitter van geweest. Bij tal van activiteiten wordt er collegiaal opgetrokken, omdat de PKN en de Rooms-Katholieke kerk sámen zoveel te bieden hebben aan de samenleving. Fijn dat dominee Slaar en de heer Saaltink namens de protestante gemeente Raalte aanwezig zijn.

Als pastoor ben je ook bestuurder, voorzitter van het parochiebestuur, ons boegbeeld ... Dat was je in maar liefst drie parochies. Ik heb mij verbaasd, *en heb dat jou ook wel eens gezegd*, hoe goed jij toch altijd van zaken op de hoogte bent. Met aandacht voor de strategische onderwerpen op de lange termijn, maar ook met een scherp oog voor het detail. Je bent ondernemend en zoekt steeds nieuwe wegen, zoals bijvoorbeeld 'de Missionaire parochie'. De positie van de katholieke kerk in Nederland en óók in Salland is complex. We zitten in een periode van grote en snelle veranderingen. Je hebt daar als pastoraal herder én bestuurder intensief mee te maken, óók straks. Die veranderingen zijn lastig en soms pijnlijk voor ons, parochianen, maar die zijn evengoed voor jou lastig en pijnlijk geweest.

Niet alles is altijd goed gegaan ... *dat kan ook niet* ... maar ik vind het knap dat jij wél de lenigheid van geest hebt om, als het nodig is, de richting wat aan te passen, en mét elkaar onze tocht weer voort te zetten.

Beste Ronald, jij bent eigenlijk de gedroomde buurman, vertrouwd en betrokken, die naar je omkijkt zonder altijd bij je naar binnen te kijken. Zo één die de gangmaker bij buurtfeestjes is, die de barbecue regelt ... *want dan kun je immers ook bepalen wat er gegeten wordt* ... en zelf de oliebollen bakt. Met jou erbij is het al gauw gezellig. Een geestelijke dus die van lekker eten houdt ... in de volksmond noemen we dat ... een echte '*smulpaap*' ... Jij zult straks veel op pad zijn in jouw uitgestrekte bisdom. Dat betekent lange reistijden en onregelmatige maaltijden ... *Dat is niet goed* ... Ik weet niet of er hier een verkenner van het bisdom Groningen aanwezig is ... *iemand die eens komt kijken wat voor vlees ze straks in de kuip krijgen* ... ik zou die verkenner willen meegeven ... regel alsjeblieft dat de parochies hun nieuwe bisschop straks goed verzorgen ... Dat helpt ...

Beste Ronald, je bent nu bisschop, maar ik weet zeker dat je geen 'gepolijste' prelaat zult worden, officieel is dat een hoge geestelijke 'aan wie voorrang gegeven is' of 'die boven anderen staat'. Wij hebben je vooral leren kennen als een mensenmens. Een herder te midden van zijn schapen ... een herder die ruikt naar zijn schapen ... Wij zijn jou diep dankbaar voor al jouw inzet en toewijding, jouw spiritualiteit, voor jouw collegialiteit en vriendschap. We willen je daarom niet met lege handen naar Groningen laten gaan.

Samen met de buurparochies H. Lebuinus en St. Marcellinus en talloze parochianen bieden we jou, naast een gift voor projecten ten behoeve van de Palestijnse Christenen in het Heilig Land, een staf aan én het bisschopskruis. Als parochie Heilig Kruis identificeren wij ons op de Dag van het Heilig Kruis natuurlijk vooral met het borstkruis dat als teken van waardigheid en symbool van trouw aan Christus door de bisschop altijd wordt gedragen, ook buiten de liturgie. Op deze wijze blijven wij aldoor in de buurt van jouw hart en hopen wij dat je als bisschop ... *en dat blijf je je hele verdere leven lang* ... met genegenheid aan ons zult terugdenken, jouw parochianen. Wij wensen je van harte een gezond en rijk leven toe en Gods zegen bij jouw missie ... als '*geschenk van God*' ... als de nieuwe bisschop van Groningen-Leeuwarden!